

Acabaran els rics amb el capitalisme?

Jared Mason Diamond és un biòleg, fisiòleg, i bio-geògraf nord-americà conegut per ser autor de nombrosos treballs en els camps de l'antropologia, la biologia, l'ecologia, la lingüística, la genètica i la història. És l'autor del llibre *Col·lapse*, que es pot trobar gratuïtament a Internet (http://www.fis.puc.cl/~jalfaro/astrobiologia/apoyo/Colapso_Diamond.pdf) en versió castellana. Es tracta d'un llibre publicat inicialment l'any 2005 en què l'autor tracta d'explicar perquè unes civilitzacions perduren i altres desapareixen. Jared Diamond esmenta vuit factors que han contribuït al llarg de la història al col·lapse de les societats passades: la desforestació i la destrucció de l'hàbitat; l'erosió i pèrdua de fertilitat del sòl; la mala gestió de l'aigua; la caça i la pesca excessives; les conseqüències d'introduir espècies invasores; el creixement poblacional humà i, en general, l'augment de la petjada ecològica. A més, esmenta quatre nous factors que poden contribuir a col·lapsar les societats actuals: el canvi climàtic; la contaminació; l'excessiu consum de recursos energètics i l'ús per a consum humà de tota la capacitat fotosintètica de la terra.

Fa poques setmanes, un estudi realitzat per encàrrec del Goddard Space Flight Center de la NASA ha corroborat algunes de les opinions expressades fa una dècada per Jared Diamond i ha afegit un nou element que podria actuar com a factor desencadenant de la crisi final del sistema econòmic actual: la desigualtat social. Els autors d'aquest recent estudi (Safa Montesharrei i Eugenia Kalnay, de la Universitat de Maryland, i Jorge Rivas, de la Universitat de Minnesota), afirmen que el món industrial, tal com el coneixem, té els dies comptats, no només perquè no podem continuar consumint els recursos del planeta al ritme actual, sinó perquè la creixent desigualtat social ha arribat a un nivell igualment insostenible. Els autors pronostiquen que els privilegiats faran tot el que estigui en les seves mans per evitar canviar les coses, fins i tot quan és evident que l'immobilisme condueix a la destrucció, tal com ha passat gairebé sempre al llarg de la història. El pas del capitalisme a un altre tipus d'economia amb què molta gent somia d'una forma més o menys borrosa, no necessàriament tindrà lloc, segons aquest estudi, a través d'una insurrecció dels damnificats pel sistema com la que l'any 1789 va acabar amb l'antic règim feudal. El més probable és que sigui a imatge i semblança de la caiguda de l'imperi romà.

Sigui com sigui, el que està clar és que la creixent desigualtat de la riquesa, que la crisi ha fet augmentar, soscava les bases del funcionament social. L'enfocament centrat exclusivament en els beneficis econòmics i la ideologia de "tot pel vencedor" que ara impera entre les elits dominants, està servint per enfonsar la fràgil construcció de l'equitat dins de les economies avançades. Per això el passat mes de gener Intermon Oxfam alertava, a la cimera de Davos, que la desigualtat creixent és un risc global que hauria de formar part de l'agenda política mundial. Però com pronostiquen els científics americans, les elits mundials allà reunides es van limitar a escoltar educadament.